

SERVISCH BLOED.

O neen, de rol, die de Oostenrijk-Hongaarsche regeering sedert tientallen van jaren tegenover het kleine Servië speelde, was niet schoon. De Oostenrijksche politiek drukte als een berg van lood op de Servische borst. Zij kon niet ademen; het venster aan de Adriatische Zee werd haar misgund. En toen onder leiding van den bekwaamen Servischen minister-president Pasjits de Balkanbond tot stand kwam, en nogmaals de oude strijdkreet der dappere kruisridders: Het Kruis tegen de Halve Maan! werd aangeheven, stonden onze sympathieën in spijt van al de politieke belangen, die de leuze vertroebelden, aan de zijde van Servië, en niet aan de zijde van den Turk.

Er was nog een andere reden voor die sympathie: de manhaftige strijd namelijk van kleine, zwakke, vroeger onderworpen volken tegen een vijand, die eens zijn zegevierende vlag voor de poorten van Weenen had ontplooid, en nóg een groote overmacht aan troepen bezat.

Hoe waren de tijden veranderd! Oostenrijk was in vroegere eeuwen de sterke wal geweest, waarachter de Europeesche Christenheid schuilde tegen de kromme Turkensabel, en in de algemeene gebeden der Nederlandsche Gereformeerde Kerken was de bede opgenomen, dat de Heere ons genadiglijk voor dien vreeselijken geesel mocht bewaren.

Zoo was het vroeger. Maar alles stroomt; alles verandert. Oostenrijk hoopte tijdens den Balkanoorlog op de Turksche overwinning, en verwachtte ze ook.

Het kwam echter anders uit. Over de velden, eens met Servisch Christenbloed gedrenkt, ruischten de vaandels van Servië. Zij vlogen zegevierend van minaret tot minaret. De bondgenooten streden trouw aan hun zijde, en zij deden den Sultan sidderen op zijn troon aan den Gouden Hoorn.

De oorlog eindigde met glorie en eere; de Turk lag verslagen tegen de vlakke.

Helaas! toen begon de broederkrijg, en welk aandeel de Oostenrijksche regeering heeft gehad aan het stoken tot dien oorlog, zal de nationale raad van Duitsch-Oostenrijk ons misschien nog een keer onthullen, wanneer de archieven van buitenlandsche zaken te Weenen worden gepubliceerd.

De strijd was kort. Bulgarije dolf het onderspit. En eindelijk — eindelijk hoopte het Servische volk de vrucht der bloedige offers te plukken.

Daar klonk op den 28^{sten} Juni 1914 het revolvershot van den jeugdigen moordenaar, die den Oostenrijkschen troonopvolger Frans Ferdinand en diens gade te Serajewo doodde.

Serajewo — de hoofdstad van Bosnië. Dat Bosnië kon niet worden genoemd en Herzegowina evenmin, of het roode litteken begon bij den Serviër te gloeien.

Bosnië en Herzegowina behoorden immers rechtens bij Servië. Het waren menschen van het Servische bloed, die daar woonden. Doch Oostenrijk had die beide gewesten geannexeerd, en toen een rilling van verontwaardiging door de harten der Zuid-Slaven was gegaan, had keizer Wilhelm van de Nibelungentrouw gesproken, en de hand aan het gevecht van den degen geslagen.

Duitschland stond achter Oostenrijk, en Servië verkropte zijn leed en smart.

Het was in 1908 geschied, en nu schreef men den 28^{sten} Juni 1914. Die moord van Serajewo was ontegenzeggelijk monsterachtig en afschuwelijk, maar het ontzettendste was, dat Oostenrijk er het Servische volk voor aansprakelijk stelde.

De scherpe resolutie volgde. Het machtige Oostenrijk zette het kleine, nog uit duizend wonden bloedende Servië het pistool op de borst. Het kon nóg den vrede bewaren, maar de prijs was hoog, en het offer was zwaar — Servië kon de Oostenrijksche eischen niet inwilligen, zonder zijn soevereine rechten prijs te geven.

De oorlog kwam in zicht. De bliksemstraal schoot uit, en geheel Europa vloog in lichtelaaie.

Zoo moesten de Serviërs voor de derde maal in drie jaren het zwaard uit de scheede trekken, en gearzeld hebben zij niet. Podiorek, die de Oostenrijksche troepen aanvoerde, is het gewaar geworden. De Serviërs versloegen hem; zij joegen hem uit Belgrado, en als overwinnaars trokken de Serviërs hun hoofdstad binnen.

Doch daarna trok zich een heviger onweer samen boven de Servische bergen. Mackensen verscheen, en hij was een andere man dan Podiorek. Het was de man met den scherpsten blik, getooid met de verse lauweren, in Galicië op de Russen behaald.

Hij versloeg de Serviërs naar de regelen der wiskunde; hij liet hen niet op adem komen; vergeefs was al hun onstuimige dapperheid. Servië ging onder in den Duitschen stormvloed; en de oude koning Peter, gebukt door kommer en zorgen, gefolterd door de rheumatiek, vluchtte naar de grenzen: in een oud huurrijtuig, terwijl hij telkens den koetsier vroeg: „Ziet ge de Hongaarsche ruiters nog niet?”

Daar zal veel zijn omgegaan in het hart van dezen rampspoedigen vorst. Het was twaalf jaar geleden, dat hij uit Belgrado een spoed-telegram had ontvangen in den vreemde, om snel over te komen, want een kroon wachtte hem.

En hij kwam. En hij vroeg niet naar de reden, waarom die kroon met bloed was bevestigd; en hij vroeg evenmin, waarom de treden van zijn troon zoo rood waren gekleurd.

Hij behoefde het ook niet te vragen; hij wist het wel.

Zijn voorganger, koning Alexander, was in een stillen Juninacht met diens gade vermoord, en de lijken waren uit een bovenraam van het paleis naar buiten geworpen, en den volgenden morgen had de bevolking den koning en de koningin gevonden, op het plein. En men telde zes en twintig wonden op het lijk des konings — zoo beestachtig hadden de moordenaars hun werk gedaan.

Dacht koning Peter daaraan op zijn droeve vlucht? sloeg zijn conscientie, omdat hij de moordenaars niet had gestraft?

Doch 'wij spreken niet over den koning, doch over dat volk, dat zijn ster zag ondergaan in stroomen van bloed.

Drie jaren heeft die nacht geduurd. Uit zijn heldhaftig verleden heeft dit volk echter kracht geput, om niet te versagen. Het was, alsof een onvergetelijke held uit onze eigen geschiedenis uit zijn graf was opgerezen, en het hun in de ooren had gefluisterd: Desespereert niet!

Zij hebben niet gewanhoopt, en hebben daardoor juist hun innerlijke kracht bewezen. Want de grootheid van karakter eener natie wordt niet gezien in dagen van voorspoed en welvaart, maar in dagen van druk en harten tegenspoed. Dan leert men de karakters kennen.

Gaat het met den mensch niet evenzoo? En toont de Christen, die in deze kommervolle dagen het hoofd fier opheft en zijn blijmoedig vertrouwen op het bestel van zijn Hemelschen Vader toont, daardoor juist niet de onoverwinnelijkheid van zijn Christelijk geloof?

De Serviërs werden hun land uitgedrongen. Zij waren verslagen. Doch neen, zij waren niet verslagen, want al hadden zij hun geschut, hun oorlogsmateriaal en hun geliefde bergen achter moeten laten, zij hadden hun hoop, hun moed, hun vastberadenheid niet verloren. De vijand kon hun wederstand breken, maar niet den onverzettelijken wil, om geen kamp te geven.

Servië is als een lichtende vuurtoren geworden voor alle kleine volken; een teeken, door God gepland voor alle onderdrukte naties, om nimmer te versagen.

Mackensens zegetocht was snel, maar de Servische zegetocht is nog sneller geweest. Toen Bulgarije de wapens neerlegde, brak de morgen aan, de blijde morgen van een nieuwen dag, en de Serviërs hebben niet gerust en zijn dag en nacht gemarceerd, tot dat ze weer den blauwen Donau zagen, en in de verte de hooge torens van Belgrado.

Die torens riepen den strijders het welkom toe. De Servische trompetten bliezen victorie, en met gejuich en muziek, onder een opperste geestdrift der bevolking, hielden zij hun triomfantelijken intocht in de hoofdstad.

Het kleine Servië is gered. Ook krijgt het zijn venster

aan de Adriatische Zee. En terwijl het zijn zegeliederan aanheft, stort het gebouw van het machtige Oostenrijk-Hongarije ineen — klinkt het niet als een Godsgericht?

Daar graaft iemand een kuil voor zijn nabuur, en zelf stort hij er in. Oostenrijk-Hongarije wilde Servië diep vernederen en aan zijn zegewagen vastketenen, en zie! Oostenrijk-Hongarije bestaat heden niet meer. Deze monarchie is weggewischt van de kaart; zij is verdwenen, alsof een aardbeving haar heeft verzwolgen.

Toen deze monarchie haar doodelijken pijn op het kleine Servië richtte, zeide haar regeering, dat ze alle gevolgen had berekend, en niet meer terug zou gaan.

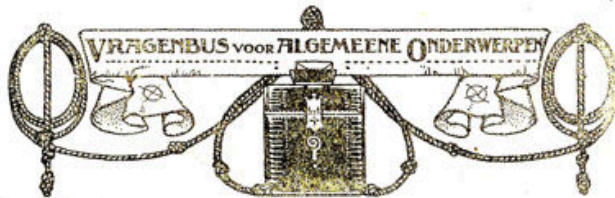
Had ze werkelijk alle gevolgen berekend?

Toch niet — zij had iets anders verwacht. Zij had gemeend, de Egeïsche Zee te zullen bereiken. Doch de rekening is anders uitgekomen. Zij bereikte niet de Egeïsche Zee, maar — den afgrond....

Daar is iets ontzaglijks in dezen tijd, iets geweldigs, dat het hart met snellere slagen doet kloppen. Wij beginnen een nieuw hoofdstuk in de wereldgeschiedenis. De drie machtige keizertronen, die Europa bezat, zijn ineengestort, en een bandjervloed van revolutie bruist over Europa. Rijken verdwijnen; nieuwe koninkrijken staan op, en het kleine Servië wordt een groote, machtige staat.

Wie had dit kunnen voorzien bij het begin van dezen oorlog? Het is de hand des Heeren in het wereldgebeuren; Hij voert Zijn raad uit, en die raad is wijs en heilig!

L. P.



J. A. te 'sG. vraagt: Wat is symbool, type en antitype, voorbeeld en tegenbeeld?

Antw. — Een *symbool* is een zinnebeeld, dat een bepaalde zaak in een beeld voorstelt. Zoo is de arend in het wapen het zinnebeeld van moed en kracht. Zoo had onze oude Republiek tot zinnebeeld een maagd binnen een ontuiming, den zoogenaamden Hollandschen tuin, als zinnebeeld van veiligheid; er was trouwens ook een tuinkleeuw.

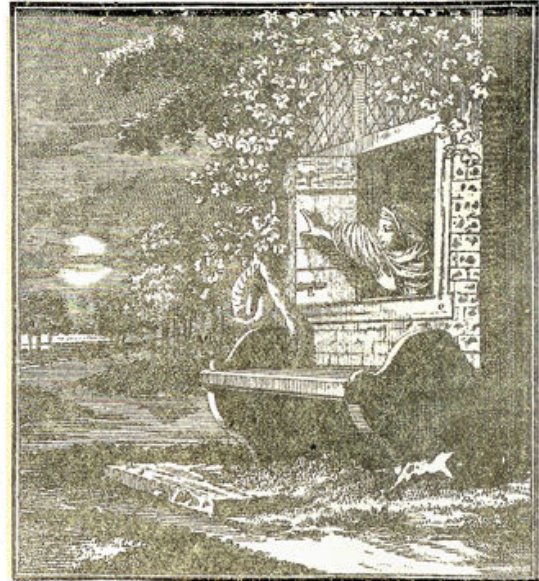
Een *type* is een voorstelling meestal door een persoon, wiens daden en handelingen op een ander persoon wijzen, die door den eersten als 't ware wordt afgebeeld. (Ook een enkel voorval kan als type dienen.) Zoo is Jozef een type van Christus. Natuurlijk passen niet alle trekken van den een op den ander.

Een *antitype* is juist het tegenovergestelde van den persoon, op wien hij doelt. Het type zegt, hoe hij wezen zal; het antitype, hoe hij niet zal zijn. Zoo wordt de antichrist beschreven als antitype van Christus.

Een *voorbeeld* strekt om navolging mogelijk te maken en alzoo af te beelden, hoe iets wezen moet. Hoe nauwkeuriger het nagevolgd wordt, hoe beter, hoe meer het doel treft. Zoo spreekt men van een schrijvoorbeeld, een voorbeeld van deugd.

Een *tegenbeeld* is een voorstelling om een zaak te verduidelijken, door haar voor te stellen in een anderen vorm, maar zoo, dat de overeenkomst merkbaar blijft. Zie b.v. wat 1 Petr. 3 zegt over den Doop in verband met het voorafgaande.

A. J. H.



DE MORGENSTOND.

O welkom, schoone dageraad,
Die uit een gulden kamer gaat,
Met glans van heldre stralen;
'k Ontsluit mijn venster voor uw licht,
Om met een vroolijk aangezicht
U minnelijk in te halen,
Gij wacht niet als ik open doe,
Maar dringt ten eersten mildlijk toe,
Ja, eer ik kom 't ontsluiten,
En noch in 't naare duister zij,
Zoo staat en wacht gij al na mij
Voor toe gelooke ruiten.
Zo ook de Meester, die u riep
En tot een Licht der wereld schiep,
Die groote Zon der Zonnen,
Schijnd met een glans van eeuwig goed
Voor 't venster van het toe gemoed,
Met opdoen was 't gewonnen.
Stofworpje onder 't dak van stroo,
In 't leeme huis, hoe zijt gij zo?
Het is den Heer der Heeren,
Die voor uw arme hutje staat
En uwe kleinheid niet versmaad,
Om zich tot U te keeren.
Laat in, laat in de waarde Gast,
Opdat uw heil voorspoedig wäst;
Hij komt met groote Zegen,
En brengt een blijde boodschap mee,
Een eeuwig wel voor eeuwig wee:
Daar leid u aan gelegen.

JAN LUYKEN.